Any XX. Núm. 1005-Preu: 15 cènts., sense suplement 10. Barcelona 7 juny 1923

EN PATUFET

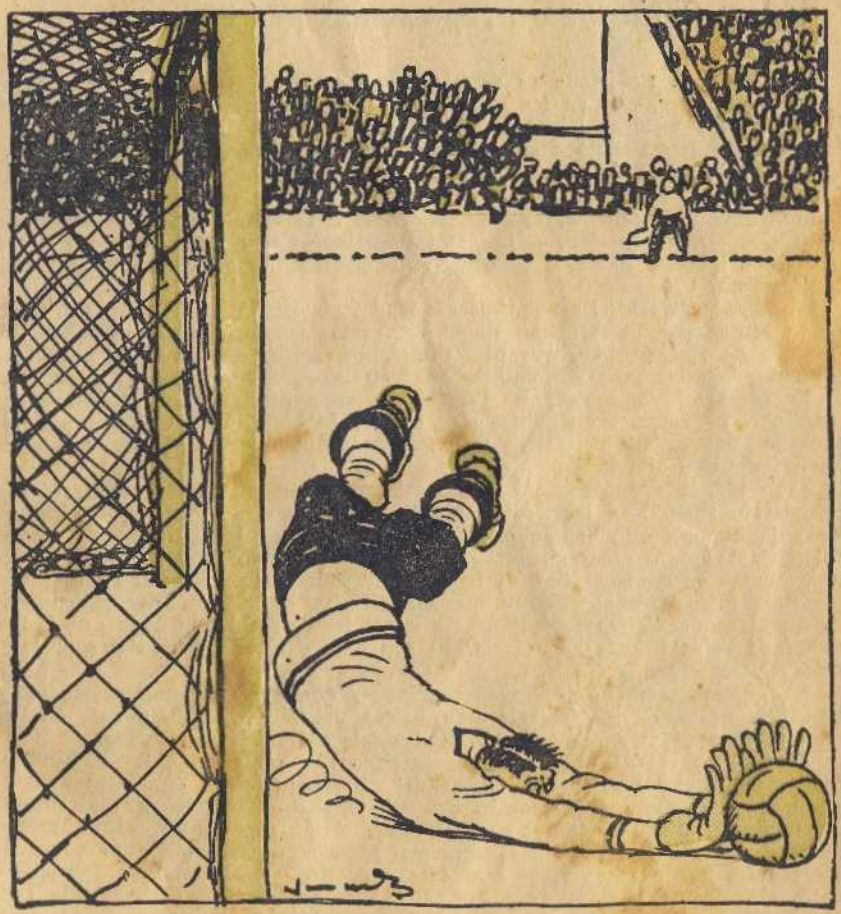

COSES DEL FUTBOL

Un «as» «d'oros».

Shakespeare representat per titelles

ARA que a Barcelona es ja notar una veritable restauració del teatre de titelles, que va fer les delícies de la infantesa de molts dels que avui comencem de tenir cabells blancs, es fa interessant saber que també a Londres l'afició a aquest espectacle va prenent peu entre els nois.

El que hi ha és que els titelles anglesos són de més pretensions que els nostres, car mentre els d'aquí s'acontenten amb representar comedietes o sainets ingenus i senzills, això és, adequats a la «capacitat» dels actors de fusta que els interpreten, a la capital anglesa s'atreveixen amb les obres mestres del teatre nacional i àdhuc amb aquelles de «misse en scène» més complicada.

Així, darrerament, i per primera vegada, els titelles del Teatre d'Infants de la ciutat del Tàmesi han donat una representació de «La Tempestat», tragèdia de Shakespeare, que ni els mateixos actors de carn i os gosen representar per les grans dificultats que ofereix.

Es per semblant motiu que l'espectacle va despertar un gran interès, el mateix entre els xics que entre els grans, més que més, quan se tenia notícia de l'èxit assolit pels titelles en la representació que de la mateixa obra havien donat a Roma.

Amb tot, la versió romana de «La Tempestat» era només adaptació del poema shakesperià a les «facultats» limitadíssimes de la «troupe» titellística, de manera que havien estat suprimides moltes escenes, reduïts molts diàlegs i tallades forces situacions. Els anglesos, però, respectuosos amb el seu dramaturg nacional fins al fanatisme, no haurien consentit en cap d'aquelles mutilacions, de manera que «La Tempestat» va donar-se íntegra.

Augmentava d'altra part l'expectació, el fet de fer molts anys que l'obra no havia estat posada en escena. El seu darrer intèrpret va ésser el gran actor Carles Kean.

La representació assolí les proporcions d'una veritable solemnitat artística. Els grans crítics teatrals han parlat del treball artístic dels titelles amb tanta serietat com poguessin fer-ho dels actors més eminents.

Així el crític del «Daily News» qualifica la representació d'admirable; l'«Evening Standard» diu que es model d'interpretacions de teatre shakesperià, i parla de les extraordinàries aptituds dels titelles per interpretar personatges fantàstics tals com Caliban i Arié. Per contra, altres crítics afirmen que els titelles no aconsegueixen posar-se «en situació» quan han de representar personatges romàntics tals com Prosper, Miranda i Fernanda.

La «Westminster Gazette» fa un elogi incondicional de l'espectacle i el «Daily Express» declara que en «La Tempestat» els titelles en donen vint-

i-nou a acabar a trenta als actors humans, i que la representació ofereix moments de la més alta bellesa artística.

Aquestes discussions i comentaris dels crítics aviven més l'interès del públic, que ompla el teatre cada dia, amb tal d'admirar el treball dels titelles intèrprets de Shakespeare.

ABECÉ

ENGANY PER A SEGONS QUI

—Vaja, sembla que estàs desganat, Xelin. Què te'n sembla d'aquesta costella?

El gos.—Que és de celuloide.

Solemnitat comercial a Pakatània

L'inconvenient més gran que trobaven els nostres amics per aclimatar-se a aquell país, era la manca de medis pecuniaris i també la falta de pessetes.

A molts dels nostres lectors els sorprendrà probablement aquesta afirmació, però és que molts, malauradament, desconeixen els costums de les races primitives i ignoren que una de les característiques dels salvatges és una especial afició a no donar res per res.

Cada poble està constituït per diverses barraques arrenglerades, unes enfront de les altres. Del conjunt d'aquestes barraques, així disposades, se'n diuen «karrers»; però s'ha d'anar en compte amb no confondre, perquè si resulta que en lloc d'estar les cases en renglera, estan en forma circular, allavors ja no són karrers, sinó «plhacesh». Res, coses de salvatges.

Doncs bé. En moltes d'aquestes barraques hi ha una entrada on es veuen fruites, carn, mobles, joieria i pedres precioses, cocos, capses de mistos i blens per a llums d'oli. D'aquestes entrades, els indígenes en diuen «wottigues». Si són molt grans i venen a l'engròs, s'anomenen «mhagatzems».

La particularitat més sobressortint d'aquests establiments és que, per a obtenir alguna de les coses que s'hi expenen, cal entregar unes medalles, sense anella, anomenades «andoles», «peles» o «blanques», quan són d'argent, o de l'ala, o bé unes de morenes, que són anomenades «kalderilla» o menuts.

No hi ha res més graciós que veure amb la seriietat que els indígenes entren a una «wottiga», i demanen joies, o tomàtecs, o tinta per copiar, i donen, en canvi, tantes o quantes peces, segons el preu que demana el venedor.

El més graciós és que els objectes a vendre són els més diversos, mentres que les peces amb les quals es paga són iguals per les joies que per les verdures.

I com que els nostres amics ignoraven aquests salvatges costums, es varen trobar que ningú no els volia vendre res, i, per tant, al cap de dos dies de no menjar varen començar a adonar-se que calia fer una cosa o altra.

El senyor Pepet, que era el qui tenia l'esperit comercial més despert, proposà posar una d'aquelles «wotigues».

—Però, de què la vol posar la «wotiga»?—li preguntà en Ganàpia.

El senyor Pepet hauria volgut posar-la de betes i fils, perquè era el negoci que més entenia, però en Xanguet li va fer adonar que els pocs que portaven calçotets els duien sense betes, ço que feia témer que el negoci aniria malament.

Varen anomenar mil articles, però mai no es posaven d'acord, decidint,

a l'últim posar un gran magatzem amb diverses seccions com ara «Le Bon Marché», de París, i «El Sigle», de Barcelona. Així tots podrien posar el negoci que més els hi agradés sense necessitat de posar-se d'acord.

Un inconvenient es presentà. El «mhagatzem» quedà molt ben instal·lat en una gran barraca feta amb ballarins d'atzavara, canyes verdes i cues de cirera, però, quan tot ja estava llest i vingué l'hora d'omplenar-lo de gèneres, és quan les dificultats començaren.

Havien fet una llista de les diverses seccions que comprendria el «mhagatzem»: secció de guants, secció de mitjons, secció de cordons de sabata, secció de poms d'escala, etc.

Com es veu, la distribució no podia ésser més ben pensada, però d'on

treure aquests articles? Enviar-los a buscar a Europa no calia ni pensar-hi, perquè no hi havia cap línia de comunicació i, després, ignoraven en aquell moment Europa on era.

Si els pakatilles no els haguessin robat tot el que portaven haurien pogut posar «wotiga» d'objectes d'ús personal, pero ara no tenien res per vendre.

I, no obstant, tenien el compromís d'obrir el «mhagatzem» el dissabte següent. Els diaris de Pakatània ho havien publicat i no era cosa de defraudar l'expectació que hi havia.

Els nostres cinc amics anaven tot el dia cap baixos, amb el dit plegat a la barba, rumiant la mostra. Però la mostra no sortia.

El dissabte s'atansava i la «wotiga» era buida.

—Home, vostè que és inventor, inventi alguna cosa per treure'ns del compromís—demanava en Ganàpia al savi senyor Tompson.

El savi rumià, però no trobà res.

—I vostè, senyor Pepet?

—A mi, si em treuen de les betes i fils, ja no sé rumiar res més—digué, ingènuament, el senyor Pepet.

I amb un somrís despreciatiu, dirigit al senyor Tompson, afegí:

—Me'n ric jo dels que varen inventar la telegrafia sense fils. La merceria sense fils voldria veure que inventessin!

El senyor Tompson volgué replicar, però comprengué que no hi havia rèplica possible. Aquesta l'havia guanyada el senyor Pepet.

—I tu, Spetek, no atines com podríem sortir d'aquesta situació?

—Yes...

—Ai, gràcies a Déu!—exclamaren tots, sabent que «yes» vol dir sí.

Però en Spetek continuà, flemàtic:

—I és... a mi que m'ho demanar? Jo no saber res.

—I tu, Xanguet, no ens podries treure d'apuros?

En Xanguet respongué:

—Per mi ja ho tinc. Ara cal que vostès facin com jo.

—I que és el que tu fas?—preguntà en Ganàpia.

—Molt senzill. Jo em muntaré una secció que no tinc menester de gèneres de cap mena, i per lo tant la puc inaugurar demà mateix.

—Quina secció és aquesta que no necessita gèneres?

—La secció d'adobar timbres elèctrics.

L'efecte profund que va causar aquesta declaració no hi ha paraules que el puguin explicar.

Però en Xanguet, sense immutar-se ni poc ni molt, explicà:

—Per adobar timbres no és necessari que jo posi els timbres, sinó que qui ve obligat a tenir-ne són els clients. Tot client que vulgui fer-me adobar un timbre elèctric, és necessari que abans tingui el timbre i que se li espatlli; per lo tant, encara que jo tingui la secció buida, el paper ridícol el faran els clients, si és que es presenten aquí sense el gènere.

L'admiració va pujar a tal grau que ja no podia més. Es trobaven a quaranta.

—Així, el que cal rumiar és altres seccions que es puguin obrir sense gèneres com aquesta d'en Xanguet—féu en Ganàpia, rumiant

I, després d'una estona, exclamà:

—Ja ho tinc! La meva serà la secció de reclamacions.

Grans aplaudiments.

—Doncs la meva serà la secció d'«envios» o de repartiment d'encàrrecs—féu en Spetek.

El senyor Tompson, digué:

—Jo tindré la secció d'invents futurs.

—Doncs, jo, la secció de caixa—acabà el senyor Pepet.

Així es varen inaugurar els grans «Mhagatzems de Ganàpia, Xanguet, Spetek, Pepet i Tompson, S. A.», amb gran solemnitat.

A l'hora fixada tots els caps de secció eren a llurs llocs i quan es varen alçar les portes una gran multitud envaí els locals, quedant embadalit tothom davant les diverses seccions.

L'alcalde va felicitar els amos del nou establiment, desitjant-els-hi moltes prosperitats.

... ...

Al cap de dos dies tots els caps de secció varen morir de gana.

Sort que un d'ells, en Xanguet, no era ben mort i va poder auxiliar els demés, i així es va evitar que hi haguessin desgràcies personals.

Per sort, com que a Pakatània no hi ha metge forense per certificar la de-

funció, els morts no varen poder considerar-se difunts, i mercès a l'auxili d'en Xanguet i de les dames de la creu negre, els nostres amics es varen poder refer, sortint de perill el mateix dia, i sortint de casa l'endemà.

Més d'un lector ho sentirà profundament, com jo ho lamento, perquè si s'haguessin mort de veritat, haurien tingut d'acabar per força aquí les extraordinàries aventures d'en Jep Ganàpia, mentres que ara encara les haurem de suportar en successius capítols, l'interès dels quals superarà tota ponderació.

JIM-FIT

—Escolti. Qui és aquest senyor que crida d'aquesta manera?
—Es un canari.
—No serà pas un canari flauta, perquè canta molt malament.
—No, senyor; és canari de Les Palmes.

El suplement d'EN PATUFET, corresponent al present número, publica el 13 fulletó de la interessant novel·la d'En Josep M.ª Folch i Torres, L'INFANT DE LA DILIGENCIA. Amb aquest suplement es regala el conte complet «Ignorància premiada», per Xavier Vinyeta i Moreta

El rei i el peregrí

Eixint, un rei, molt savi i molt prudent,
a passeig per ses terres, tingué esment
d'un pobre peregrí, ple de dolò
que avençava apoiat en un bastó.
El bon rei, davallant de la carrossa,
anà per acostar-se al de la crossa,
mes la gent de la cort el detirà:
—Davallar vós, senyor? Si heu de pujà!
De quan ençà s'ha vist mai que fos llei
que per un pobre davallés un rei?
—Davallo, per ventura? Ai, ignorants!
En davallar, jo pujo, cortisans!
En fer el bé, tothom puja i no baixa.
Sapiguen que el de dalt, quant més s'abaixa,
quant més arran dels pobres posa el zel,
per un voler de Déu, més toca el cel.
I, fent pujar al cotxe el peregrí,
va seguí el rei, a peu, el seu camí.

CLOVIS EIMERIC

L'última sardana

MACATXO en mi! Mireu que en sóc de malaurat! — exclamà en Jaumó al veure eixir de missa major a la Nuri, la pubilla més xamosa i bonica del poble, fent-li costat aquell presumit d'en Francesc, el fadrí més ric de la contrada.

Perquè de desgràcia ja en tenia, ja, el pobre Jaumó. Tants diumenges que volia parlar-li i mai s'havia atrevit, i avui que hi anava tan determinat... té! es trobava que un altre li havia passat al davant.

Era estar ben bé de pega!

I pensant així es quedà plantat al peu de les escales de l'església veient com s'allunyaven camí enllà, ella amb la blanca caputxeta posada i el seu posat recollit, i ell amb aquell aire de pinxo, amb la gorra de gairell...

Però ara tan se val, s'havia fet el propòsit de parlar-li i a fe que ho faria; no seria com les altres vegades que sols al veure-la ja no es recordava de les belles paraules que s'havia rumiat, de tan sufocat que quedava.

L'endemà, a trenc d'alba, en Jaumó, agafant la destral, féu via cap al bosc a fer llenya, quan en tornar es trobà amb la Núria que venia de portar l'esmorzar al seu pare que treballava a l'altra vessant.

Tot fou haver-la vist com tornar-se més vermell i confós que un infant atrapat en alguna entremaliadura, i tan sufocat quedà que amb prou feines se li sortí aquesta salutació:

—Déu te guard, Nuri.

—Déu te guard, Jaumó. Ja véns de fer llenya?

—Sí, mira; la feina de cada dia.

Durant una estona anaren caminant sense dir-se res; fins que en Jaumó, veient que estaven a punt d'arribar al poble, es decidí per fi a dir-li ço que tant neguit li donava.

—Nuri... et tindria de dir una cosa.

—A mi? I què m'has de dir?

—Doncs veuràs... és una cosa que ja fa molt temps que te la volia dir.

—I que és aquesta cosa?

En Jaumó prengué alè abans de respondre.

—Doncs... és... és que jo t'estimo molt i que quan et veig em sembla veure la flor més formosa que pugui esclatar en primavera, i que els teus ulls em semblen dues estrelles en una serena nit de maig... i que tot ho trobo trist quan no et veig, i que moltes vegades, quan estic sol, em

—Vostè em va enganyar. Em va dir que la casa en què estava n'hi havien cinc de família i m'he enterat que sols eren marit i muller.

—Però fixis que tenien un lloro que donava més feina que les sis criatures de vostè.

poso a pensar en tu i em vaig posant trist, tant, que acabo plorant...

Al començar en Jaumó i al comprendre la Nuri per lo que anava, es va enrojolar tota i l'escoltà amb els ulls baixos, i, quan en havent acabat els alçà, al trobar-se amb els d'ell ambdós es somrigueren, amb un somriure dolç, que deia molt més que quantes paraules s'haguessin pogut dir.

* * *

En Jaumó des de que havia confessat el seu amor a la Nuri, i aquesta havia correspost, havia fet un canvi complet. De tímid i vergonyós que era s'havia tornat més despreocupat que ningú. Ara era un xicot de xerrameca fàcil i agradable, tot el contrari d'abans, que semblava que no es podia treure les paraules de la boca.

Un d'aquells dies, estant amb la Nuri, li digué:

—Demà vindré a veure el teu pare; ja estic cansat de què ens tinguem de veure d'amagat de tothom.

—I si el pare no vol? — preguntà ella, tota tremolosa.

—No sé... ja veurem.

I aquell dia es despediren sense

-Virolet, què m'has portat?
-Una AUCA DE MONTSERRAT
-Que la venen allà dalt?
-Sí, prop la Font del Portal
-I quant te n'has fet?
-Un ral
-I qui és que l'ha dibuixat?
-En Junceda, i s'hi ha mirat

l'alegria acostumada; ella, tota trista pensant en una possible negativa del seu pare; ell, tot capficat en el que faria.

Tal com s'ho temien succeí. El pare de la Nuri es negà rotundament a què continuessin les relacions d'aquesta amb en Jaumó.

Ben clar li havia dit:

—No cal que rondis més a la Nuri hasta que li puguis oferir un bon dot.

Des d'aquell dia no l'havia vista més. Prou havia anat ell cada dia al bosc, allí on es trobaven abans, però res, es veia que no la deixaven sortir de casa.

Així estaven les coses quan es rebé la nova de què havia sigut declarada la guerra. En Jaumó fou un dels que li tocà anar.

Això era el comble de les desgràcies per ell!

Faltaven ja pocs dies per a marxar, quan casualment es trobaren, i allí mateix, sota els corpulents arbres on tants castells a l'aire s'havien forjat, els dos enamorats anaven recordant els fets que havien juntat els seus cors, i allavors en Jaumó obtingué de la Nuri la promesa de què li seria fidel.

I, en el moment de donar-se les mans com a darrera despedida, dels ulls blaus i serens de la Nuri en davallaren dues llàgrimes com dues perles puríssimes, com dues gotes de rosada...

* * *

Passaren dos anys. Durant aquests la Nuri anà rebent periòdicament cartes d'en Jaumó.

De sobte no en rebé cap més.

Ella prou que escrivia, però totes les lletres quedaven sense resposta. Allavors els més atrevits pensaments l'assaltaren.

Potser és que l'hauran mort o bé ferit, potser està malalt... Verge Santa, i quin patir!

Cada dia que passava li era un dia més d'angoixa a la pobra Nuri. No menjava ni feia res, sols tenia

—I no n'estàs tip de tanta vaga?
—No, noi, al contrari; perquè així com així no treballo mai i si no hi ha vaga em diuen «dropo». En canvi, si hi ha vaga, sóc «un vaguista» que sempre és més digne.

al pensament en Jaumó. Bé prou que s'escarrassava la seva mare en preguntar-li el motiu de la seva tristesa, però mai en podia treure l'aigua clara. No en volgueu més de requisits i menjars bons, però tot li era igual.

Només semblava sortir del seu decaïment quan, a les sis de la tarda, arribava el correu. No tingueu por que hi manqués mai. Cada dia, a l'hora acostumada, anava a esperar el pas del carter al peu de la carretera; però només s'enduia que un nou desengany, i veuríeu que allavors tot era arribar a casa com tancar-se a la seva cambra i allí, arrodillada davant una imatge de la Verge, li demanava fervorosament la tragués d'aquella angustiosa situació, i pregant-li li donés el coratge que tant necessitava.

Per fi un d'aquells dies el carter li donà una carta. A la vista de l'adreça, li féu un salt el cor. Sí, no hi havia dubte, la lletra era d'en Jaumó. Les mans li tremolaven i era tanta l'emoció que tenia, que ni sabia què fer amb ella, mes, asserenant-se, l'obrí.

La carta, que era curta, deia així:

«Benvolguda Nuri: Suposo l'angoixa que et deu haver trasbalsat el cor al no rebre noves meves; jo també, dins el meu captiveri, he sofert consumint-me de pena al pensar en la dolor que tu tindries.

»Perquè, has de saber que la meva situació ha sigut de les més delicades que hom pot trobar-se en la vida. Presoner de l'enemic i a punt d'ésser fusellat, vaig ésser rescatat pels meus valents companys i avui, amb llicència concedida per raó de la meva delicada salut, podré d'aquí uns quants dies tornar a veure't per a poder contar-te detingudament el que he sofert, per a poder admirar de nou la teva formosor. El teu Jaumó».

A l'arribar a casa, la Nuri no hi veia de contenta.

—Que no ho sabeu, mare; hi ha hagut lletra d'en Jaumó!

—Ah! Bé, i a mi què m'expliques?

—Ves el què li explico. Que en Jaumó arriba un dia d'aquests i el podré tornar a veure.

I no sabent com esbravar la seva joia, agafà la seva mare d'una revolada i li féu quatre petons sorollosos a les galtes.

* * *

El jorn tan esperat arribà. Però, com va arribar, pobre Jaumó! No semblava pas el mateix. Uns oncles que allí tenia, al veure'l en aquell estat se l'endugueren a casa seva per a cuidar-lo com era degut.

La Nuri fou la primera que el visità, però oh! quina terrible impressió va tenir. El va trobar flac, amb una cara tota esllanguida, i amb una tosseta que no el deixava. Feia pena de mirar.

—Ja veus en quin estat tan deplorable he tornat—féu en Jaumó.

—No... una mica abatut per les penes que has passat, això és natural; però no tant com tu et penses. Ja veuràs com aquí, amb un quant temps de repòs i tranquil·litat, de seguida et posaràs bé.

—Déu ho vulgui.

Precisament aquells dies s'escaigué la festa major.

Prou pregà i demanà en Jaumó si el deixarien ballar per la festa, però el doctor es mostrà inflexible. Bé sabia ell, al mostrar-se aixís, que en la malaltia que tenia en Jaumó la més lleu fadiga podia causar-li la mort.

Darrera els vidres de la finestra s'estava en Jaumó, esguardant les colles dels alegres dansaires que es passejaven amunt i avall de la plaça, esperant que la cobla recomencés.

De sobte, els grops es desferen, anaven a començar; la tenora ja refilava; arreu es formaven les gentils rodones...

Prou li hauria a ell plagut baixar i enllaçar-se en un d'aquells rotllos, però estava malalt, inútil... La guerra!... Aquella maleïda guerra!... De sobte òbrí els ulls, astorat. Havia vist la Nuri... estava allí, de costat amb en Francesc, ballant, inconscient del mal que li feia... Treient forces de flaquesa es redreçà, llençà amb ràbia els coixins que l'emparaven... es sentia fort!

Sense moure remor, perquè no se n'assabentés la família, davallà l'escala i, freturós, s'enllaçà en un rotllo. I dansà... dansà...

De sobte s'oí un fort crit d'angoixa. La gent parà en sec de ballar i s'arremolinà, esporuguida.

En un dels rotllos, al fort de la dansa, un sardanista havia caigut en terra llençant aquell crit.

Era en Jaumó.

Una glopada de sang calenta i roja havia tacat la blancor immaculada de la seva camisa. Estava mort!

—Uf! Quina calor! Ara em convindria trobar-ne un que me'n digués quatre de «fresques»!

—Oh! Es mort en Pere! Mira, aquí veig l'esquela. Deu haver mort de «delirium tremens» perquè era un ubriag.
—Potser es va beure a la seva tia... Aquí diu que era «absenta».

Pel·lícula de la setmana

«Gobernador en buen uso
se desearía hallar
para administrar Provincia
de alguna intranquilidad.
No importa el color político,
ni que sea muy capaz;
basta con que tenga «aguante»
y alguna serenidad
para escuchar las protestas
como quien oye tronar,
y recibir comisiones
de los de aquí y los de allá
y hacerles un discursito
que les pueda contentar.
Ganará sueldo en seguida
y otras gangas, además.
El Gobierno no responde
de averías. Enviar
solicitudes a Prieto
con toda celeridad».

NYIO

Era un jove segador...

En aquell gran camp de blat, meitat rostoll, meitat espiga, no hi havia més ombra que la d'una vella alzina tota bruna dins l'or del camp asolellat.

Dessota l'alzina els segadors hi reposaven, els barrets ci per lla, els ulls mig clucs per l'enlluernadora reverberació del sol càlid de migdia.

No havien tingut temps encara d'encetar cap conversa quan veieren arribar pel caminet que venia de l'altra banda de serra—una tota petita serra de pujar suau i dolç,—les dues minyones del mas, portant entre totes dues el gran cistell amb el dinar dels homes.

D'aquestes dues minyones una n'era bonica com aquell dia de juny. El seu cabell, de trenat groixut i ufanós; era també d'or, com les espigues que aquells homes segaven; els ulls, tan blaus com aquell cel immaculat i lluminós, i, de més a més, la rojor de les galtes i la blancor de les dents perfectes i l'alegria del seu riure i la gràcia de totes les seves paraules i de tots els seus moviments.

L'altra, pobreta, era lletja, i ho semblava molt més encara al costat de la Rosoneta. També era que no feia res per ésser bonica. Per què? Quines ganes, si també li tocaria sempre el perdre, a la Montserrat.

Hi havia una altra cosa que potser ajudava a la boniquesa de l'una, i era que la Rosoneta podia dir-se una noia feliç, mentre que la Montserrat havia estat sempre molt desgraciada.

Tan desgraciada, que quasi estava segura que la lletjor li venia d'això, de tant de sofrir i de tant de plorar. De segur que si ella sapigués fer aquell riure fresc i sorollós de la Rosoneta, la meitat de la lletjor se n'hi aniria. Però com havia de poder riure si havia nascut entre llàgrimes i s'havia anat fent grandeta sense veure un somriure al seu entorn! Mentre que, la Rosoneta, tenia pares i germans, i, encara que servia a pagès, tenia casa al poble on cada any, per la festa major era esperada i ben rebuda; i tenia, demés, el goig d'ésser bonica i de què li ho diguessin a cada moment.

Ella, la pobreta Montserrat, no tenia res d'això. La seva història era la història trista de la pobreta criatura que nasqué de mare vídua, que seguí agafada a les seves faldilles per la pols de tots els camins, fins que un dia es desvetllà sense mare...

Plorant, l'orfaneta havia anat a demanar auxili a la casa més propera; i la casa més propera s'escaigué ésser aqueix mas on ara, de grandeta, feia de minyona i on havia estat recollida per caritat, i res més, sense gran amor, potser perquè els amos no en tenien gaire, o qui sap si perquè era tan poc bonica la pobra recollida.

... ...

Portant la cistella, la Montserrat i la Rosoneta, arribaren dessota l'alzina on els segadors prenien repòs.

En arribar, ja se sabia, totes les mirades eren per la Rosoneta i també totes les bones dites i les flors i les admiracions.

Tant de cor s'ho sabia la Montserrat que per ella res hi havia, i que tot s'ho emportava l'altra, que si hagués estat altrament ella n'hauria estat la primera sorpresa.

Sempre, unes passes més enllà, com si ho fes a posta per deixar lluir més la companya afortunada, oïa amb una humilíssima complaença les gràcies que els joves segadors feien ploure entorn de la Rosoneta.

Es ben cert que ni per un moment en sentia cap gelosia la Montserrat. S'ho sabia tant ella que no era feta per atraure cap simpatia, que gairebé s'acontentava del goig d'ésser companya de qui tanta n'inspirava.

Perquè, això sí: la Rosoneta no era d'aquelles maques que es fan avorrir per postices i pretensioses, sinó que era bona noia, francassa, fidel amiga i afectuosa.

Els segadors no paraven de dir-li coses boniques, res de mal, res que no podessin oir les seves honestes oïdes.

Un n'hi havia, però, de segador, potser el més gentil i escaient de tots; un que tenia el cabell crespat i un coll nodrit d'atleta, i un mirar intelligent i franc que captivava, que no li havia dit res encara.

Aquell, que era el que més li hauria plagut a la Rosó que li parlés, era tot justament el que callava.

S'estava mig ajegut a terra, rompent amb les dents la dolça rel del fanars que es feia entorn la soca de la vella alzina.

De tant en tant, quan la Rosoneta esclatava una riallassa d'aquelles que tot ho atabalava, ell alçava els ulls per mirar-se-la.

Una vegada d'aquestes, en treure l'esguard de la noia maca, els seus ulls s'anaren a fixar amb la Montserrat, i una gran compassió s'emparà del cor del donzell.

Quina llàstima li va fer la pobreta! No pas que ella es mostrés trista o gelosa del triomf de l'altra, sinó ben el contrari, i tal volta fou per això que el jove segador s'hi fixà més: per la dolça resignació i la humil complaença amb què presenciava el triomf de l'amiga.

Un dels segadors acabava de dir tot cridant, movent el braç amb un gran gest de brindador, adreçant-se a la Rosó:

—Jo voldria que es fes el miracle que aquest camp no s'acabés de segar mai, només que pel goig de veure sempre aquesta minyona tan polida.

—Jo crec que l'amo ens l'envia amb el dinar perquè ens corprengui la seva boniquesa i perdem la gana—féu un altre.

I un altre, encara exclamà, mirant-se-la amb admiració:

—I que n'és de guapa la xicota, com hi ha món!

Allavors, el jove segador que no havia parlat encara, s'incorporà, i dirigint-se a la Montserrat, digué:

—I tu, per què t'enretires així, tan bonicoia com ets?

Digué això i hi hagué un gran silenci.

El donzell mateix que havia dit la floreta es veié ben bé que l'havia dit sense convicció, només que per compliment, perquè no fos dit, per compassió, per caritat, com qui diu.

Totes les mirades s'havien dirigit vers la Montserrat, i ella es sentí tan comfosa, i tan sufocada que no sabia el que li passava.

—Sí, homes! Tanta cosa per l'una i res per l'altra; això no és de llei, em penso!—afegí el jove segador, deixant veure encara més l'esperit de caritat que l'havia mogut.

Tampoc ningú no digué res, però ella sentí altre cop les mirades de tots aquells homes, i en el silenci que també seguí a les paraules d'ell, la Montserrat cregué sentir-hi: «Si és tan lletja!»...

La Rosó es posà de la banda del donzell, declarant que el jove segador tenia raó. Ella també ho entenia així, i ja n'estava tipa de sentir-se dir les mateixes floretes per tothom, sense que ningú en deixés caure cap per la seva companya.

I amb un accent de profunda convicció, acabà així:

—Tant com dieu, i aquí l'únic que ha donat prova de tenir bon cor ha estat aquest jove... Ara serviré a ell primer que tots.

posant-li el plat a les mans el serví com havia dit.

Ell se la mirà i no podé ocultar la satisfacció que li causaven la seva actitud i les seves paraules.

Amb la Montserrat ja no hi pensava. Tanmateix els companys que havien gastat tanta saliva, quedaven com qui diu boca terrosa davant del seu triomf.

—Ja has fet sort!—li digué un dels companys.

—Jo de tu, demanaria plaça de mosso i em quedaria al mas—li féu un altre, amb mofa.

I tots, vinga riure.

—Guaita! Sembla que us ho hagin dit. Justament l'amo en busca de mosso—féu la Rosoneta rient, també, de la coincidència.

—No sents, Llorençó? Mira que ella mateixa t'ho diu que hi ha plaça—li féu remarcar un, el qui més enveja sentia per l'evident preferència amb què la Rosoneta tractava el seu jove company.

El jove segador se'l mirà; i amb un to reposat, d'home segur de si mateix, li digué:

—Si hi ha plaça de mosso i tant t'interessa, per què no la demanes tu?

—De bona gana!—féu l'home, mirant-se la Rosoneta.

Mes aquesta li digué, rient:

—A tu l'amo no et voldria, per lleig.

Tots tornaren a riure.

Tots, menys en Llorençó. Aquest, en girar el cap per veure quin efecte li havia fet al seu company la sortida de la minyona, s'adonà que la Montserrat havia quedat mig arreconada darrera el tronc de l'alzina i plorava.

Mentres tots seguien bromejant, en Llorençó s'alçà i donà el tomb per darrera la soca.

—Per què plores, noia?—li preguntà.

Ella, que no l'havia vist venir, tingué un fort ensurt en sentir-lo allí tan aprop.

—No t'esveris de mi, dona. Et dic per què plores?

La Montserrat, allavors, amb tants esforços com feia per asserenar-se, acabà per plorar a llàgrima viva.

En Llorençó es sentí commogut, i amb més motiu encara perquè endevinava que ell era la causa—involuntària, ben cert—del desconsol d'aquella pobra noia.

—No m'ho vols dir, no, per què plores?

Aquesta pregunta fou feta amb una veu tan amorosa, que la Montserrat se'n sentí captivada. Alçà els ulls i veient en els d'ell que no era amb gens de mofa que ara parlava, li respongué:

—Jo què sé de què ploro. No en facis cas del que jo plori perquè ja ho sé que sóc... ni sabria com dir-ho.

—Em diràs, doncs, si plores del que jo t'he dit davant de tots?—insistí, ell. —Veritat que és d'això que plores; de pensar-te que he fet mofa de tu?

Ella, allavors, ulls baixos com estava, va fer que sí amb el cap, i digué tota entendrida, amb la veu tremolosa d'emoció:

—Com que ja m'ho sé jo com sóc, no calia que em diguessis maca ni res, perquè els altres en fessin riota.

—Jo no t'ho he dit pas perquè els altres en fessin riota—protestà ell.

—Això ja m'ho penso... Tu ho has dit per la pena que t'he fet i per la compassió que m'has tingut. Això sí que m'ho penso.

—I això seria un mal?—féu ell.

—Això no és cap mal per tu, perquè vol dir que tens bon cor; però, per

mi... Per mi sí que n'és de mal la compassió. Valia més fer com si no m'haguessis vist. Esser lletja ja és prou pena perquè s'hi hagi d'afegir la que fa la compassió dels altres.

Ara fou ell qui esquivà el mirar a una banda i altra no sabent què dir. Es sentia vençut i commogut.

Com que ell no la veia, ella podé mirar-se'l ara sense por, i de veure'l amb aquell posat, al seu davant, n'experimentà una mena de sentiment, barreja de compassió i també de joia, en tanta de manera, que els ulls n'hi esdevingueren lluminosos.

En aquell moment, ell alçà el cap i li semblà que era una altra la que tenia al seu davant. Li semblà que aquella alegria que tenia als ulls l'havia canviada i embellida tota.

—Tants cops com t'has arribat a motejar de lletja i poca raó tens de dir-ho—li féu ell, i això ben sincerament.

I volia encara refermar el que estava dient, però callà en veure que els ulls d'ella es tornaven a amarar de llàgrimes.

Ell se la quedà mirant i encara la trobà menys lletja que suara; però, val a dir-ho, en aquell moment el seu pensament no era per ella, era per una germana que havia tingut, formosa com el sol, i que pel perjuri del promès es començà a decandir i a enlletgir que aviat no semblà la mateixa... I és que el desamor enlletgeix. I si és així, per què l'amor no ha d'embellir, en canvi?

... ...

Les dues minyones anaven per entornar-se'n amb el cistell buit.

Quan la Rosoneta s'atansà a recollir el plat d'en Llorençó, aquest li preguntà:

—Va de debò que al mas hi falta mosso?...

JOSEP M.ª FOLCH I TORRES

Per la molta extensió d'aquestes «Pàgines viscudes», l'acabament anirà en el pròxim número.

...Ja t'hauria demanat

A la meva gentil amiga Casilda Batlló i Oliveras

Oh! rosella aponcellada
que és humil el teu posat,
començant per la mirada
i acabant pel teu calçat.
N'ets perquè et rentes la cara
sens posar-t'hi cap pegat
de polvos i de pastetes,
com fan moltes d'amagat.
N'ets perquè no fas postures;
n'ets en fer-te el pentinat,
en vestir-te i arreglar-te,
i en la teva serietat.
I duus tan bonic el trajo,
llarguet i gens escotat,
que als meus ulls ets més formosa
que cap noia del veïnat.
I al veure't tan poc «coqueta»
creu-me que m'has agradat
i si jo sigués un jove
ja t'hauria demanat.

ENRIQUETA VISA I LLAC

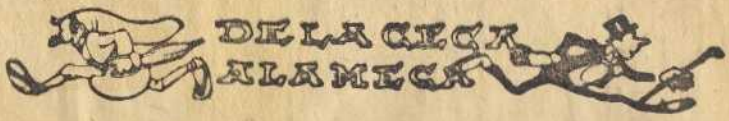

Els perills del paper moneda

Amb motiu de la gran circulació de paper moneda que s'ha produït en els països que més varen sofrir les conseqüències de la gran guerra, els higienistes criden l'atenció respecte els perills que ofereixen els bitllets, que reputen veritables centres de cultius microbians.

Així, en un bitllet de cinc duros, s'hi han arribat a comptar 69,940 gèrmens de microbis acrobis i 49,060 de bactèries anacrobies. En altre bitllet va comprovar-s'hi la presència de 76,720 gèrmens dels primers i 46,580 de les segones.

Entre les bactèries més abundoses figuren l'estafilococus, que pertany a la flora estomacal; la càries dental i la piorrea, terrible calamitat que amenaça de deixar senso dentat a les generacions vinentes, per l'extraordinària extensió que va prenent.

Cal, doncs, reconèixer que els bitllets de banc representen un veritable perill per llurs posseïdors, però també cal confessar que el no tenir-ne no deixa d'ésser menys perillós, car semblant situació és la més propícia per a desenrrotllar-se gèrmens tan malèfics com el microbi del deshauci, l'estafilococus de l'embarg i el bacil de la suspensió de pagaments.

JORDI BUSCA

TARJA

MARIA TORRAS CANTS

Combinar aquestes lletres de manera que donguin el nom de un poble català.

R. ARTIGAS

LOGOGRIF NUMERIC

12345678	Pobre de Girona.
1534568	Molt agradable als nens.
123478	Els bous en tenen.
12348	A l'estiu tothom en pren.
2348	Tothom en té.
328	Tothom en té.
45	Pronom.
6	vocal.

JOAN BASTUS

Solucions a l'insertat en el número anterior

A la tarja: *Rosanela o el secret del joglar.*

A la xarada: *Bar-cel-ona.*

Al logogrif numèric: *Florenci.*

Eduard i Josep Solà, impressors-València, 200-Telèfon 1282 G.-BARCELONA

—Veu, ara li anirà bé el rellotge; ha sigut tot repassat.

—Vol dir que no es pararà?

—No; jo li garanteixo. En això dels rellotges sóc un «as».

—Com que m'han pres el rellotge de butxaca, ara m'emportaré aquest per anar a l'oficina.

—Miri, el rellotge, cada dia a les nou del matí, quan sóc a l'oficina, se'm para.

—A l'oficina?

—Sí; com que no tinc rellotge de butxaca, em poso aquell sota el bras; però, així que arribo a l'oficina, ja se m'ha parat.

—Company, en això dels rellotges jo sóc «un as». però vostè és «un ase».